

Nr 19

Utlåtande i anledning av väckta motioner dels om översyn av formerna för den statsunderstödda långivningen till hantverk och småindustri samt återupptagande av utredningen om småföretagens lokalfrågor, dels ock om viss ändring av bestämmelserna angående industrigarantilån.

Bankoutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft fyra inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nr 218 i första kammaren av herr *Ohlön m. fl.* och nr 458 i andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* samt nr 323 i första kammaren av herr *Andersson, Alvar, m. fl.* och nr 258 i andra kammaren av herr *Andersson* i Brämhult *m. fl.*

I motionerna I: 218 och II: 458, vilka är likalydande, hemställes att riksdagen måtte besluta dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av formerna för den statsunderstödda långivningen till hantverk och småindustri, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att den utredning om småföretagens lokalfrågor som tillsatts i november 1948 men förklarades vilande 1951 måtte återupptagas.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen II: 458.

Motionerna I: 323 och II: 258, vilka även är likalydande, utmynnar i hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära sådan ändring i bestämmelserna angående industrigarantilån att dylik garanti kan utan att särskilda skäl därtill är beviljas jämväl för lån avsedda att täcka företagares behov av rörelsekapital.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 258.

Över motionerna har yttrande i vederbörlig ordning inhämtats från *fullmäktige i riksbanken* och *arbetsmarknadsstyrelsen*, varjämte tillfälle beretts för *Riksförbundet Landsbygdens folk*, *Svenska bankföreningen*, *Svenska jordbrukskreditkassan*, *Svenska sparbanksföreningen*, *Sveriges hantverks- och småindustriorganisation* och *Sveriges industriförbund* att inkomma med yttrande.

Fullmäktige i riksbanken erinrar om att chefen för handelsdepartementet i årets statsverksproposition (bil. 12 s. 63) uttalat sin avsikt att under våren 1956 för Kungl. Maj:t framlägga förslag om en särskild utredning angående samordningen av de olika statliga stödformerna till förmån för hant-

verk och småindustri samt rörande en viss decentralisering av garantigivningen. Vid sådant förhållande synes yrkandena i motionerna I: 218 och II: 458 om en sådan översyn enligt fullmäktige icke behöva föranleda någon riksdagens åtgärd.

Den kommande utredningen torde kunna förutsättas uppta även reglerna i § 4 i 1954 års kungörelse till granskning. Därvid torde även den i motionerna I: 323 och II: 258 väckta frågan komma att prövas. På grund härav synes ej heller något ställningstagande från riksdagens sida till denna fråga för närvarande vara påkallat.

Med undantag av yrkandet i motionerna I: 218 och II: 458 om utredning av småföretagens lokalfrågor, mot vilket fullmäktige ur de synpunkter fullmäktige har att företräda icke har något att erinra, avstyrker fullmäktige sålunda de i förenämnda fyra motioner ställda yrkandena.

Arbetsmarknadsstyrelsen förutsätter i likhet med bankofullmäktige att de spörsmål avseende den statsunderstödda långgivningen till hantverk och småindustri samt företagarnas behov av rörelsekapital, vilka berörts i motionerna, kommer att närmare behandlas av den blivande utredningen.

Beträffande sin inställning till frågan om återupptagande av utredningen rörande småföretagens lokalfrågor hänvisar styrelsen till ett i detta ämne till utskottet den 6 mars 1953 avgivet utlåtande. I detta yttrande vitsordade styrelsen, att åtskilliga problem förelåg, vilka behövde utredas i syfte att underlätta småföretagarnas möjligheter att ordna sina lokalfrågor. Styrelsen ansåg sig dock icke kunna taga ställning till frågan i vilken form denna utredning lämpligen borde ske.

Svenska bankföreningen biträder yrkandet i motionerna I:218 och II: 458 om en översyn av formerna för den statsunderstödda långgivningen till hantverk och småindustri. I samband därmed synes enligt föreningen böra övervägas, om det verkligen är lämpligt att bibehålla regeln att vid ansökan om garanti skall fogas förklaring från kreditinrättning, att den är beredd att utbetala lånet, därest garanti beviljas. Denna regel förorsakar bankerna vissa olägenheter. Bl. a. måste ej sällan, när förhandslöfte gives, medel omedelbart reserveras för det blivande lånet och sedan hållas disponibla under hela den ofta rätt långa tid som förflyter tills garantifrågan avgjorts av Kungl. Maj:t.

Motionerna I: 323 och II: 258 avstyrkes av bankföreningen, som anser att den nuvarande begränsningen i fråga om lån avsedda att täcka behov av rörelsemedel överensstämmer med de riktlinjer för låneverksamheten som statsmakterna uppdrog vid garantisystemets införande år 1954. Enligt vad bankföreningen har sig bekant har därefter ej inträffat någon omständighet som skulle motivera en uppmjukning.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation framhåller i anledning av motionerna I: 218 och II: 458 följande.

Organisationen finner i likhet med motionärerna att antalet statliga lånefonder för närvarande synes vara onödigt stort. Kapitaltillgångarna i vissa fonder är efter nutida förhållanden så ringa, att någon anledning att särskilja desamma ej finnes. Ej heller finns behov av så mångskiftande villkor för erhållande av lån. Större delen av den statliga långivningen till småföretagen sker för övrigt icke från fonder utan via företagareföreningarna och genom kreditgarantier. Organisationen tillstyrker en översyn av den statliga långivningen till hantverk och småindustri i syfte att förenkla administrationen och ernå effektivare och smidigare handläggning av låneärendena.

I motionerna hemställs vidare att den utredning om småföretagens lokalfrågor som tillsatts i mars 1948 men förklarades vilande 1951 måtte återupptagas. Organisationen beklagar för sin del livligt att denna utredning avbröts innan man hunnit göra en sammanfattning av vunna resultat. Sedan dess har byggnadsfrågorna för den mindre företagsamhetens del ytterligare aktualiserats. Den i ökad takt fortskridande saneringen av våra städers och tätorters centrala delar utgör ett allvarligt hot mot där sedan decennier och generationer verksamma småföretag. I remissyttrande den 26 juli 1955 över betänkandet »Saneringsfrågan» beklagade organisationen bristen på utredningar på detta område, vilket medfört avsevärda feldispositioner i stadsplaneringen, och erbjöd sig medverka vid kommande utredning rörande lokalbehov och lokaliseringsfrågor. Organisationen delar sålunda motionärernas uppfattning om önskvärdheten av att den tidigare utredningen om småföretagens lokalfrågor slutföres och tillstyrker denna hemställan.

Utskottet får för sin del vitsorda behovet av en översyn av formerna för den statsunderstödda långivningen till hantverk och småindustri. Utskottet hälsar därför med tillfredsställelse att statsrådet och chefen för handelsdepartementet förklarat sig ha för avsikt att i en nära framtid framlägga förslag om en särskild utredning angående samordningen av de statliga stödformerna till förmån för hantverk och småindustri samt rörande en viss decentralisering av garantigivningen. Härigenom torde önskemålen i motionerna I: 218 och II: 458 i vad de avser långivningen till hantverk och småindustri bli tillgodosedda. Vid denna utredning synes även kunna prövas i vad mån det kan befinnas lämpligt att i större omfattning bevilja garantilån för att täcka företagares behov av rörelsekapital, vilket förordats i motionerna I:323 och II: 258.

I motionerna I: 218 och II: 458 har dessutom ånyo påyrkats att utredningen om småföretagares lokalfrågor måtte återupptagas. En motion med samma syfte var senast år 1954 föremål för bankoutskottets prövning. Utskottet framhöll då att småindustriens lokalfrågor redan var föremål för uppmärksamhet i olika sammanhang. I enlighet med utskottets hemställan föranledde den då väckta motionen icke någon riksdagens åtgärd.

Det behov som alltjämt föreligger av en upprustning av småindustriens lokaler torde framdeles komma att uppmärksammas bl. a. från företagareföreningarnas sida. Spörsmålet synes även förtjäna beaktande av de kom-

munala myndigheterna. Då denna fråga således enligt utskottets mening synes kunna bli belyst utan att utredningen om småföretagens lokalfrågor återupptar sin verksamhet kan utskottet icke finna bärande skäl för bifall till motionerna I: 218 och II: 458 i den del de avser denna utredning.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) anse motionerna I: 218 och II: 458, i vad de avser den statsunderstödda långivningen till hantverk och småindustri, ävensom motionerna I: 323 och II: 258 besvarade genom vad utskottet anført;

2) besluta att motionerna I: 218 och II: 458 i den del de avser utredningen om småföretagens lokalfrågor icke skall till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 april 1956

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Boo, Geijer, Strandler, Eliasson, Danmans och Magnusson;

från a n d r a kammaren: herrar Sköldin, Persson i Norrby, Carlsson i Tibro, Malmberg i Stockholm, Löfgren och Regnell.

Reservation

av herrar *Danmans*, *Carlsson* i Tibro och *Löfgren*, vilka ansett

a) att utskottet beträffande motiveringen bort anföra följande:

Utskottet får för sin del — — — — — av rörelsekapital, vilket förordats i motionerna I: 323 och II: 258.

Den i förevarande motioner väckta frågan om återupptagande av utredningen beträffande småföretagens lokalfrågor har tidigare behandlats vid 1953 och 1954 års riksdagar. I bankoutskottets av riksdagen godkända utlåtanden har såväl 1953 som 1954 klart framhållits betydelsen av en upprustning av småföretagens lokaler. Detta behov kvarstår fortfarande och är ytterligare accentuerat, trots de åtgärder till stöd åt hantverk och småindustri som i form av det statliga kreditgarantisystemet har genomförts.

Som i yttrande beträffande föreliggande motioner framhållits av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har byggnadsfrågorna för den mindre företagsamhetens del ytterligare aktualiserats, bl. a. på grund av den i ökad takt fortskridande saneringen av våra städers och tätorters centrala delar,

vilket utgör ett allvarligt hot mot de där sedan decennier och generationer verksamma småföretagen. Utskottet förutsätter att frågan om småföretagens lokalfrågor uppmärksamt följes av företagareföreningarna och kommunala myndigheter för att förbättringar må kunna uppnås, men är det oaktat av den uppfattningen, att den tidigare igångsatta men avbrutna utredningen om småföretagens lokalfrågor bör återupptagas för att en mera allsidig belysning av dessa betydelsefulla problem skall kunna läggas till grund för nödvändiga åtgärder;

b) att utskottet därför under punkt 2 bort hemställa att riksdagen må besluta att med bifall till motionerna I: 218 och II: 458 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att den utredning av småföretagens lokalfrågor som tillsatts i november 1948 men förklarats vilande 1951, måtte återupptas.